

- 1) at der paalægges Jordlodden en aarlig Arvefæsteafgift af 6 Td. Rug, 6 Td. Byg og 6 Td. Havre at betale med Penge efter hvert Aars Kapitelstaxt, og hvorfor der bliver at betinge Universitetet 1ste Prioritets Panteret i Jordlodden med de derpaa til enhver Tid opførte Bygninger samt Besætning, Inventarium og Afgrøde;
- 2) at Kjøberen desuden betaler i Kjøbesum 4,300 Kroner, som berigtiges ved Skjødets Udstedelse i 11. Decbr. Termin d. A. ved kontant Udbetaling af 2,300 Kr., hvorimod Resten 2000 Kr., som forrentes fra bemeldte Termin, kan, om det ønskes, blive indestaaende paa 1ste Prioritet i Ejendommen med Tilhørende næst efter Arvefæsteafgiften, mod behørig Panteobligation, klausuleret paa den ved Udlaan af Universitetets Midler sædvanlige Maade. Skulde Kjøberen forinden Terminen overdrage sin Ret til en anden, haves der intet imod, at Skjødet udstedes direkte til denne;
- 3) at der ved hvert paafølgende Ejerskifte betales den ved Overdragelsen af Universitetets Arvefæstegods sædvanlige Rekognition 1 Td. Byg pr. Td. Hartkorn, og
- 4) at Kjøberen betaler alle med Salget forbundne Omkostninger og alle af Jordlodden gaaende Skatter og Afgifter m. v. uden nogen som helst Deltagelse fra Universitetets Side.

B. Enkelte Foranstaltninger.

1. Den polytekniske Læreanstalts Bygningsvæsen.

Da Pladsen for Ingeniøreleverne til Udarbejdelsen af deres Projekter, uagtet den i 1874 skaffede Udvidelse, atter viste sig for lille, blev i Foraarshalvaaret Auditoriet Nr. 3 paa 1ste Sal ud til Studiestræde indrømmet nævnte Elever, og det elektriske Værelse i den fysiske Samling indrettet til Auditorium. De elektriske Apparater, som ikke jævnligen benyttes og ikke kunne faa Plads i den øvrige Del af den fysiske Samling, blev henstillede i et af Modelsamlingens Værelser. Det er naturligvis beklageligt at maatte træffe et saadant Arrangement; baade den fysiske Samlings og Modelsamlingens Lokaler blive derved i høj Grad indskrænkede. Men paa den anden Side var det nødvendigt, saa vidt muligt at skaffe Plads især for disse Ingeniørelever, som arbejde paa deres Projekter til sidste Del af Examen.

— Den allerede tidligere omtalte Komite, som var nedsat for at tage Sagen om Tilvebringelsen af et udvidet og forbedret Lokale for Læreanstalten*), bestod af samtlige Medlemmer af Læreanstaltens Bestyrelse, Universitetets Kvæstor, Justitsraad Gede, Bygningsinspektør, Etatsraad Hansen og, efter Bestyrelsens Forslag, af Tømmermester Kayser, som valgtes til Formand.

Under 15. Oktbr. 1875 afgav den sin Betænkning til Ministeriet. Der blev deri fremhævet de af Bestyrelsen i de aarlige Indberetninger til Ministeriet paa-pegede store og væsentlige Mangler ved Læreanstaltens nu værende Lokaler, som blev mere og mere følelige i den siden forløbne Tid ved det stadig voxende Elev-

*) Univ. Aarb. 1873—75 S. 381.

antal; og Erfaringen har kun bekræftet, at den af Bestyrelsen udtalte Frygt for, at det i en nær Fremtid vilde blive umuligt i de for Haanden værende Lokaler at lede Undervisningen paa en tilfredsstillende Maade, saa vel den praktiske i Laboratoriet og Tegnestuerne, som den theoretiske i Forelæsnings-salene, var vel begrundet. Manglerne ved Lokalerne bero ikke alene paa deres ringe Størrelse, men ogsaa paa deres daarlige Beliggenhed. De fleste af Auditorierne, der baade ere for smaa og for faa i Antal, vende ud mod Gaderne. Tegnesalens Beliggenhed op under Taget er til stor Ulempe for de studerende ved Varmen om Sommeren og Kulden om Vinteren. Den fysiske Samlings Lokale er af den Beskaffenhed, at saa vel nøjagtige Vejninger og Maalinger, som nøjagtige Forsøg med Magnet-naalen, i høj Grad vanskeliggjøres, dels ved Instrumenternes Opstilling i Bygningens anden Etage uden det fornødne faste Underlag, dels ved dens Beliggenhed ud til det ofte af Vogne stærkt befærdede St. Pederstræde.

Dels paa Grund af Lærestaltens Beliggenhed i Nærheden af Universitetet og ikke langt fra Universitetslaboratoriet, dels fordi en Del af det nu værende Lokale muligvis kunde benyttes, undersøgte Komiteen først, om det vilde være muligt paa Lærestaltens egen Grund alene eller i Forbindelse med dertil erhvervede Nabogrunde at skaffe et tilstrækkelig udvidet og forbedret Lokale. Det Areal, som man efter Bestyrelsens Mening maatte anse for nødvendigt at have i Bygningernes Etager, var foruden det, der krævedes til Trappegange, Mure etc., c. 8600 Kvadratalen foruden 980 Kvadratalen Kjælderum, hvori tillige var indbefattet c. 1000 Kvadratalen, som ønskedes benyttet til Boliger (dog ikke nødvendigvis Friboliger) for de to Lærere, som forestaa den fysiske Samling og Laboratoriet. En saadan Udvidelse kunde naturligvis kun erholdes ved betydelige Tilbygninger, og da det er af stor Vigtighed at have frisk Luft paa et Sted, hvor saa mange Meenesker færdes, og hvor Laboratoriearbejderne give Anledning til Luftens Forurening, at have saa meget Lys som muligt til Tegnestuerne og for Experimenternes Skyld, vilde det være højst uheldigt i nogen væsentlig Grad at indskrænke det nu værende ubebyggede Areal paa Lærestalten. Det laa altsaa nærmest at undersøge, om der kunde erhverves noget tilstødende Areal. Dette antoges muligvis at kunne erholdes af den til Bispegaarden hørende Grund, idet et Areal af 2100 Kvadratalen formentlig uden væsentlig Savn for Bispeboligen kunde afstaas. Herved vilde opnaas saa stor en Byggegrund, som man antog vilde kræves for at erholde den nødvendige Plads til de forlangte Lokaler, dog med Undtagelse af de to Lærerboliger; men da Komiteens Formand paa en Forespørgsel hos Ministeriet, om der var nogen Udsigt til for Lærestalten at erhverve det nævnte Stykke af Bispegaardens Grund, erholdt et benægtende Svar, maatte man altsaa opgive denne Plan, og dens Hensigtsmæssighed blev ikke underkastet nogen dybere gaaende Undersøgelse.

At den tilsigtede Udvidelse af Lærestaltens Lokaler ikke kunde vindes paa en fyldestgørende Maade ved Omdannelse af de nærværende Bygninger og ved Tilbygninger alene paa Lærestaltens egen Grund, var vel Komiteen klart; men for i denne Henseende at opnaa en Sikkerhed, der ogsaa kunde meddeles andre, blev der under Medvirkning af Arkitekt Scharling udarbejdet Tegninger over en saadan Forandring; men Resultatet blev, at man kom til at mangle betydeligt i det Areal, man ansaa for aldeles nødvendigt, og tillige beholdt en væsentlig Del af de Ulemper, hvorover der førtes Klage og til Dels ogsaa havde givet Anledning

til Sagens Overvejelse. Paa et saadant Grundlag turde Komiteen ikke stille noget Forslag; det Lokale for Lærestalten, som derefter vilde fremkomme, vilde baade med Hensyn til Størrelse og Beskaffenhed være saa mangelfuldt, at Forandringerne ikke vare de dermed forbundne Omkostninger værd, ligesom Komiteen heller ikke kunde undgaa at tage i Betænkning, at saa omfattende Bygningsforandringer paa den allerede meget indskrænkede Grund vilde virke i særdeles høj Grad hæmmende paa Lærestaltens Virksomhed, og maaske nødvendiggjøre betydelige Udgifter til Leje af midlertidige Lokaler for at undgaa en fuldkommen eller delvis Standsning af Undervisningen.

Nødvendigheden af at erhverve en passende og godt beliggende Grund til derpaa at opføre en ny Bygning for Lærestalten var nu traadt kraftig frem, og det laa nær at søge en saadan i det nye Voldkvarter. Ved Boulevarden mellem Nørregade og Vestergade op til det paatænkte Parkanlæg paavistes en 6174 Kvadratalen stor Grund, tilhørende Kjøbenhavns Kommune, som denne efter derom gjort Forespørgsel var villig til at sælge til 18 à 20 Kr. pr. Kvadratalen, eftersom Forandringerne vilde blive stillede med Hensyn til Opfyldning, paa Betingelse af, at Svar gaves inden den 23. Marts 1876. Da Komiteen fandt denne Plads heldig beliggende, saa vel hvad Nærheden ved Universitetet og det kemiske Laboratorium angik, som ogsaa af Hensyn til Omgivelserne, foreslog den derfor, at denne Grund kjøbtes, og at det overdroges en Arkitekt, under Samarbejde med Lærestaltens Bestyrelse, at udarbejde Tegninger og Overslag til Bebyggelse af denne Grund paa en saadan Maade, at Lærestalten derved erholdt et Lokale, der ikke alene nu, men for en lang Tid kunde fyldestgjøre de Fordringer, som i denne Henseende kunde og burde stilles.

Ministeriet var fuldkommen enig med Komiteen i, at der ikke burde gribes til halve og dog kostbare Foranstaltninger, og at det var langt at foretrække at opføre en ny Bygning; men da det paa den ene Side maatte befrygte, at den foreslaaede Grund vilde kræve en kostbar Pilotage, og ansaa det for lidet forsvarligt at forøge Udgiften med den til Indkjøb deraf fornødne betydelige Sum, medens det paa den anden Side antog, at en passende Grund kunde afgives af Universitetet, fandt Ministeriet det efter en nærmere Overvejelse rigtigst at anvende et Stykke af botanisk Have dertil. Ministeriet gik ud fra, at Universitetet, som drager en saa væsentlig indirekte Nytte af Lærestalten, og som hidtil har staaet og stadig er blevet sat i nærmere og inderligere Forbindelse med Lærestalten — senest ved Bestemmelsen i Lønningsloven, at Lærere, der ansættes ved Universitetet, skulle være pligtige til at docere ved Lærestalten — utvivlsomt uden mindste Afbræk for den nye botaniske Have kunde afgive den fornødne Byggegrund. Allerede tidligere var man betænkt paa i Havens Hjørne mod Gothersgade og Farimagssvejen at reservere et Areal til Byggeplads. Vel var dette nu anvendt til det amerikanske Arboret, men dette kunde uden Tvivl let finde en passende Plads i den langt ud over Universitetets nærmeste Behov store Have. Det havde naturligtvis været ønskeligere, om Grunden havde ligget nærmere ved Universitetet og dettes kemiske Laboratorium; men ligesom dette Hensyn maatte vige lige over for Hensynet til den forøgede Udgift, saaledes var Afstanden dog ikke større end, at Ulempen derved i Forhold til det meget, der vilde vindes, maatte anses for ubetydelig.

I Henhold til denne Plan, hvortil Bestyrelsen uden nogen Modbemærkning sluttede sig, blev der derpaa, efter Ministeriets Bestemmelse, udført Tegning med

Overslag til en ny Bygning, hvortil der antoges at kunne indrømmes et Areal af 10,000 Kvadratalen i nævnte Hjørne af botanisk Have. Udførelsen af dette Arbejde blev overdraget Arkitekt Gnutzmann, der stadig konfererede med Lærestaltens Direktør.

Under 17. December indsendte Bestyrelsen Tegning og Overslag til Ministeriet med den Udtalelse, at skjønt den maatte anerkjende den Omsigt og Dygtighed, hvormed Planerne i saa kort Tid (omtrent en Maaned) vare udarbejdede, vilde det dog blive nødvendigt at foretage flere Forandringer i Bygningens Indretning. Tiden tillod imidlertid ikke at gennemgaa hele Planen saa nøjagtig, at der kunde forelægges Tegninger, som ganske kunde følges under Opførelsen; men Bestyrelsen fandt saa meget ringere Betænelighed herved, som der ved de Forandringer, der kunde blive at foretage, ikke vilde blive Spørgsmaal om nogen foreøget Udgift, og den indstillede derfor, at Overslagssummen 644,000 Kr. maatte søges bevilget.

For at skaffe sig Sikkerhed for, at Bygningen virkelig kunde lade sig opføre for den paaregnede Sum, lod Ministeriet Tegningen og Overslag underkaste et sagkyndigt Skjøn; efter dette vilde Bygningen kunne opføres for 615,500 Kr., hvortil maatte lægges et Beløb til Udgifter til den nødvendige Kontrol, til Honorar for Arkitekten og til Konduktør. Det Rigsdagen forelagte Lovforslag gik derfor ud paa en Bevilling af 640,000 Kr. til Opførelse af en Bygning for den polytekniske Lærestalt paa den nye botaniske Haves Grund, samt at Lærestaltens Kapitalformue og de to af den hidtil benyttede Gaarde i St. Pederstræde og Studiestræde derefter overgik til Statskassen.

I Anmærkningerne til Lovforslaget blev den stadig voxende Frekvents ved Lærestalten omtalt, og til Oplysning herom blev der tillige anført en Oversigt over Antallet af nye Examinander, som aarlig vare komne til i de snart forløbne 5 Decennier:

fra 1829—38	97
- 1839—48	92
- 1849—58	195
- 1859—68	177
- 1869—75 (7 Aar) 223, hvilket for 10 Aar til	
1878 vil give	319

De forskjellige Lokalers Mangler blev fremhævede: Ved Tegnestuerner deres daarlige Beskaffenhed og den i Forhold til Besøget særdeles ringe Plads. Den fysiske Samling havde vel nogenlunde Plads til Instrumenternes Opstilling, men der savnedes ganske Arbejdsrum til Forsøg m. m. I Laboratoriet udfertes, for at bøde paa Plads, de præparative og analytiske Arbejder i samme Lokaler; baade disse og ligeledes de kvalitative og de kvantitative Arbejder burde have særskilte Lokaler. Auditorierne vare for smaa og ikke tilstede i tilstrækkelig Antal. Med Hensyn til de foreslaaede Boliger bemærkedes, at de 3 Betjente ogsaa nu have Bolig paa Lærestalten (i Kjælderen); og ligesom det er nødvendigt, at de vedblive at have Bolig der, saaledes er det ogsaa, for at et omhyggeligt Tilsyn kan iværksættes, nødvendigt, at Inspektøren har Bolig paa Anstalten. Det vil derhos være i Videnskabens Interesse, at Lærerne i Fysik og Kemi, hvis videnskabelige Undersøgelser udføres paa Lærestalten, faa Bolig der; dog er der gaaet ud fra, at der for Lærerboligerne betales en i Forhold til Størrelsen passende Leje. Ved disse sidste Boliger opnaas ogsaa den Fordel, at hvis Frekventsen vedbliver at tiltage,

kunne de i Tiden inddrages til Benyttelse for Lærestalten selv, og derved en bekostelig Udvidelse undgaas.

Det Fladerum, som det ansaas for rigtig at kræve til de forskjellige Lokaler i en ny Lærestalt, og der var lagt til Grund for Arkitektens Planer og Beregninger, var følgende:

Tegnelokale.....	2200	Kvadratalen,
Fysisk Samling	1000	—
Kemisk Laboratorium	1200	—
Lokale til Opbevaring af Landmaalingsinstru- menter.....	50	—
Den teknologiske Samling	120	—
Lokale til Docenten i teknisk Kemi	150	—
Modellsamlingen	750	—
Kontor- og Bestyrelseslokaler	200	—
Bibliothek og Samlinger til deskriptiv Geometri.....	100	—
Auditorier	1210	—
Lærerværelser	150	—
Bolig for Inspektøren.....	400	—
2 Lejeboliger for Lærere.....	1000	—
Samlingsværelse for de studerende	80	—
I alt...	8610	Kvadratalen

foruden Kjælderum, hvori Boliger til de 3 Betjente m. m.

I Følge en til Sammenligning udført Opgjørelse over, hvad man havde be- regnet som det for Øjeblikket nødvendige, blev Fladerummet 6677 Kvadratalen, hvori de to Lærerboliger ikke vare medregnede. Lærestaltens Lokale maatte nødvendigvis erholde en saadan Udvidelse, at det blev muligt i dette at opfylde Videnskabens betydelig fremskredne Krav, ligesom ved Siden deraf at have Blikket henvendt paa, hvilke Fordringer den hidtil stadig stigende Frekvents gjør til et saa stort Byggeforetagende ogsaa for Fremtidens Vedkommende. Lovforslaget blev forelagt Rigsdagen, og kom i Begyndelsen af 1876 til 1ste Behandling i Folke- tinget, hvorefter det blev henvist til Finantsudvalget, men kom ikke til nogen yderligere Behandling i Tinget.

Efter at Ministeriet allerede under Rigsdagssessionen i Anledning af de i Tinget faldne Udtalelser havde forlangt Oplysning om, hvorvidt Ejendommen Nr. 4 i Studiestræde kunde erholdes til Kjøbs, og til hvilken Pris, begjærede det under 2. Maj, i Henhold til en Skrivelse fra Finantsudvalget, lige før Sessionens Slut- ning Bestyrelsens Ytringer, om det maatte antages muligt ved Grunderhvervelse fra de tilstødende Nabogrunde at vinde det til Bygningens Opførelse nødvendige Areal. I Skrivelse af 19. Juni oplyste Bestyrelsen, at Priserne paa de Nabo- grunde, som kunde erhverves, og i Forbindelse med Lærestaltens egen Grund afgive det absolut nødvendige Areal, vare følgende:

Studiestræde Nr. 4.....	65,000	Kr.
— Nr. 8.....	64,000	—
St. Pederstræde Nr. 17...	55,000	—
Tilsammen...	184,000	Kr.

Ved Erhvervelsen af disse Grunde vilde der blive tilvejebragt et disponibelt

Areal af omtrent 6000 Kvadratalen og efter et af Arkitekt Gnudtzmann forfattet Overslag vilde Opførelsen af de nødvendige Bygninger, hvori der dog ikke blev Plads til de to Lærerboliger, koste c. 500,000 Kr., og altsaa hele Udgiften blive 684,000 Kr. Til Sammenligning blev der ligeledes gjort et Overslag over Udgifterne ved Opførelsen af en ny Bygning til Læreanstalten paa den af Komiteen i sin Tid foreslaaede Grund ved Ahlefeldts Gade. Grunden, der er henved 6200 Kvadratalen stor, antages at ville koste c. 124,000 Kr., selve Bygningen 680,000 Kr., hvori er indbefattet 68,000 Kr. til særlig Fundering paa Grund af Terrænets Beskaffenhed, saa at Udgiften bliver 804,000 Kr., hvorfra dog maa drages Værdien af Læreanstaltens nu værende Ejendomme c. 160,000 Kr., hvilket altsaa reducerer Udgiften til 644,000 Kr. Naar den foreslaaede Plan at bygge i botanisk Have medtoges, vilde Omkostningerne ved de tre Projekter altsaa stille sig saaledes:

1. Udvidelse af det gamle.....	684,000 Kr.
2. Ahlefeldtsgade.....	644,000 —
3. Botanisk Have (efter Fradrag af Værdien af Læreanstaltens Ejendomme 160,000 Kr.).....	480,000 —

Ved den første Plan er man gaaet ud fra, at det blev nødvendigt at rive de nu værende Bygninger ned, hvilket maaske kunde synes at være en temmelig radikal Fremgangsmaade; men der kunde i alt Fald næppe blive Spørgsmaal om at lade audet end Ydermurene af Læreanstaltens Bygninger ud til Studiestræde og St. Pederstræde staa, og dette kunde ikke ske uden nogen Forandring og Reparation ved dem, saa at man, uden at spare noget betydeligt, vilde være bundet til de gamle Etagehøjder og hænges i den frie Disposition, idet det gamle, som kom til at udgjøre en mindre Del af Komplexet, til Dels vilde bestemme det nye, som fik et større Omfang. Men ogsaa under denne Forudsætning vilde den gennemførte Plan have mange Mangler: de snevre Gader forhindre at give Bygningerne og de enkelte Etager tilstrækkelig Højde, og i en Del af Bygningerne, der vare tænkte bestaaende af 4 sammenbyggede Fleje, vilde det være vanskeligt at faa tilstrækkeligt Lys; i det hele taget vilde der blive saa mange Hindringer for Bygningens Indretning, at man bestemt kunde forudse, at den nye Bygning, om den ogsaa indeholdt Rum nok, vilde blive meget uhensigtsmæssig. Dog noget af det uheldigste ved Planen er, at Bygningsarbejdet maatte udføres i tre Aar, i hvilken Tid Undervisningen vilde lide af mangfoldige Forstyrrelser, megen Skade og mange Omkostninger foraarsages de kostbare Samlinger ved gjentagne Flytninger til ganske raa Bygninger. Planen var ikke alene i pekuniær Henseende, men ogsaa i andre Henseender den uheldigste.

Den anden Plan stiller sig meget bedre. Grunden er begrænset af Voldgaden, Ahlefeldtsgade og Linnésgade, saa at der kunde faas Lys fra de tre Sider, muligvis ogsaa fra den fjerde; de to sidst nævnte Gader vilde kun blive lidet befærdede, og der kunde gives Bygningerne en tilstrækkelig Højde.

Mod den sidste Plan er der intet andet at indvende end den omtrent 10 Minuters Vej til Universitetet, en Ulempe, der vistnok væsentligt kan hæves ved en skjønnsom Fordeling af Undervisningstiden.

2. Om Malerierne i Festsalen.

Spørgsmaalet om den kunstneriske Udsmykning af Universitetets Festsal har

i Universitetsaaret fundet en foreløbig Afslutning, idet de Forhandlinger, der i længere Tid have været førte om Udsmykningen af Salens Længdeside, ere tilendebragte, saaledes at dennes Udstyring med de 3 paaregnede Malerier er sikret.

Stødet til disse Forhandlinger gaves af Konsistorium, der under 2. Decbr. 1867 nedsatte et Udvalg, bestaaende af Professor Clausen, Konferentsraad Madvig, Etatsraad Stein og Professor Høyen, til at tage under Overvejelse, hvorledes man med de pekuniære Midler, der havdes til Raadighed, rettest burde skride frem i Henseende til Festsalens kunstneriske Udsmykning. Dette Udvalg afgav sin Erklæring under 1. Marts 1868. Det bemærkede heri, at Hovedsagen, der stod tilbage for at fuldende Festsalens kunstneriske Udsmykning, var Udførelsen af de Malerier, hvis tomme Pladser nu dannede en saa stødende Modsætning til den rige og smagfulde Dekoration, som omgav dem. Det største af disse Malerier var det, som var midt paa den lange Væg over Talerstolen; det dannede Midtpunktet af de syv Malerier, som den fuldstændige Udsmykning var beregnet paa, og hvorledes end Valget af de historiske Æmner blev, burde Indholdet af dette Maleri formentlig være et saadant, som de øvrige Æmner kunde slutte sig til som et Udgangspunkt, hvorfra Blikket baade kunde gaa tilbage og fremad i det Tidsrum eller i den Række af Forestillinger, som de samlede syv Malerier indeholdt. Under Forudsætning af, at man blev enig om, at de syv Malerier skulde indeholde betydningsfulde Momenter af det aandige Livs Gang og Udvikling, som i vort Fædreland var fulgt med Kristendommen, foreslog Udvalget, at bemeldte Maleri kom til at forestille Universitetets Indvielse i Frue Kirke den 1. Juni 1479. Denne Højtidelighed, hvor Peter Albertsen holdt Indvielsestalen i Kongens, Gejstlighedens og de fornemste Stænders Nærværelse, havde jo stor historisk Betydning, eftersom den pegede hen paa den Tid, da Danmark først kunde begynde at løsrive sig fra den Afhængighed, hvori det hidtil havde staaet til de fremmede Højskoler, og det tilbød tillige et rigt malerisk Æmne. Naar derfor Talen var at skride frem i Festsalens kunstneriske Udsmykning, foreslog de at begynde med Udførelsen af dette Maleri. Derved vilde der allerede være gjort et stort Skridt fremad. Med Hensyn til Udførelsesmaaden blev det en uundgaaelig Nødvendighed, at det blev malet paa selve Muren; kun derved kunde det stømmes i Harmoni med hele Omgivelsen, og der vilde desuden derved lettest kunne tages de nødvendige Forholdsregler for at bevare dets Udseende. Den Fremgangsmaade, der havde den største Rimelighed for sig, vilde formentlig være Udførelsen med Vandfarve og Oversprøjtning med Vandglas. Men dette Maleri havde et betydeligt Omfang; det havde en Størrelse som de store Malerier i Christian den Fjerdes Kapel i Roskilde. Det vilde ikke kunne udføres for mindre end 5000 Rd., foruden Bekostning af Stillads og, hvad dertil henhørte. Det vilde altsaa, dersom den fremsatte Tanke vandt Bifald, blive Opgave for videre Foranstaltning at opnaa Raadighed over den fornødne Kapital i Løbet af 2—3 Aar, der antoges at ville medgaa til Arbejdets Udførelse. Udvalget tænkte herved nærmest paa et rentefrit Laan af Universitetets Midler med aarlige Afdrag af de til Bygningens Dekoration normerede 600 Rd. Sluttelig bemærkedes det, med Hensyn til de faa Gange hvert Aar, da det vilde blive nødvendigt at tage Salen i Brug, at Stilladset lod sig indrette saaledes, at det uden Vanskelighed kunde borttages og hensættes igjen, og at man ved et Forhæng foran det begyndte Arbejde tillige kunde sørge for det Hensyn, der skyldtes Kunstneren.

Efter Konsistoriums Opfordring udtalte Universitetets Kvæstor sig om dette Forslag i Skrivelse af 27. April 1868. Han bemærkede heri, at en saadan fast Anvendelse af en Normalsum for en længere Aarrække, som foreslaaet, unægtelig medførte det gode, at den vilde blive benyttet til et samlet, storartet Dekorationsarbejde, som ganske vist før eller senere alligevel vilde kræve betydelige Tilskud af Universitetets eller Kommunitetets Midler, efter at Rammerne til saadanne Malerier nu en Gang vare udførte, og de tomme Pladser stod tilbage. Kapitalen vilde let kunne tilvejebringes ved successive Afdrag paa en Prioritetsobligation; men da Udlaanet vilde medføre et aarligt Rentetab, og da der, for at skaffe Midler til Tilbagebetalingen, vilde blive disponeret over flere Aars Tilskud til Universitetsbygningens Forskjønnelse, vilde det være fornødent at erhverve Rigsdagens Samtykke dertil. At anvende de fulde 600 Rd., som udgjorde Normalsummen til Bygningens Dekoration, til Afbetaling paa Laanet, vilde dog ikke kunne lade sig gjøre, allerede af den Grund, at der paaahvilede Kontoen en fast aarlig Udgift af 10 Rd. til Renholdelsen af Marmorfigurerne i Forsalen, og fordi der, naar Salen under Arbejdets Udførelse skulde benyttes, end videre vilde komme Bekostninger ved Stilladsets Nedtagelse og Opsætning til. Man vilde derfor ikke kunne gjøre sikker Regning paa mere end omtrent 500 Rd. til aarlig Afbetaling. Selve Stilladset vilde kunne leveres for 225 Rd., og den hele Kapital vilde altsaa udgjøre 5225 Rd.

Konsistorium sluttede sig til Udvalgets Forslag — idet det dog forbeholdt sig senere at træffe endelig Bestemmelse, om Maleriet skulde udføres paa selve Væggen, og hvorledes man skulde gaa til Værks for at sikre sig dets Bevaring — samt Kvæstors Ytringer herom, og det indstillede derfor i Skrivelse af 23. Maj, at den til Udførelsen af det nævnte Maleri fornødne Sum af 5000 Rd. + 225 Rd. til Stillads maatte tilvejebringes ved et rentefrit Laan af Universitetets Midler, og at Laanet tilbagebetaltes saaledes, at der af Kontoen for Konsistoriums Normalsum til Universitetsbygningens Forskjønnelse aarlig blev afgivet mindst 500 Rd., hvortil da blev fejjet, hvad der end videre maatte blive tilovers, efter at de Kontoen paaahvilende andre Udgifter vare afholdte. I Skrivelse af 10. Juni erklærede Ministeriet sig villigt til paa Finantslovforslaget for 1869—70 at optage det fornødne i Henseende til den nævnte Bevilling, og den blev derefter givet ved Finantsloven for bemeldte Finantsaar.

Efter Modtagelsen af Ministeriets Skrivelse anmodede Konsistorium Udvalget — som det efter Etatsraad Steins Død supplerede med Professor Holten — om at forberede det videre fornødne til Sagens Fremme. Udvalget henvendte sig til Etatsraad Marstrand som den af vore Kunstnere, man med fuldeste Tillid kunde betro et saadant Arbejde, efter at han ved de to store historiske Arbejder i Christian IV's Kapel i Roskilde Domkirke havde godtgjort, med hvilken Dygtighed han forstod at behandle et større historisk Æmne. Marstrand erklærede sig villig til at paatage sig Udførelsen af et Maleri, forestillende Universitetets Indvielse i Frue Kirke for en Sum af 5000 Rd., hvilket Beløb var lig det Honorar, han havde erholdt for ethvert af de to store historiske Malerier i Roskilde, der med Hensyn til Omfang, de nødvendige, forberedende Studier og den endelige Udførelse svarede til Maleriet i Festsalen. Omkostningerne ved Tilberedelsen af Murfladen og ved Stilladset maatte da, ligesom det havde været Tilfældet med Malerierne i Christian IV's Kapel, afholdes særskilt, og de samlede Udgifter hertil ansloges til c. 300 Rd. Hvad Udførelsen angik, holdt Marstrand fast ved, at den burde ske paa selve

Muren; dog vilde han foretrække at anvende Oliefarve for Vandglas. Ved den Maade, paa hvilken Murfladen skulde tilberedes for at modtage Oliefarven, var han overbevist om, at der tilstrækkelig kunde sørges for Maleriets Varighed, og han anbefalede ubetinget denne Udførelsesmaade fremfor at opsætte Malerier, udførte paa Lærred. Denne Fremgangsmaade vilde, paa Grund af Maleriernes store Omfang og de lokale Forhold, medføre særegne Ulemper, og desuden i høj Grad forøge Vanskelighederne ved at bringe Malerierne i Harmoni med den omgivende Dekoration. Dette Forslag tiltraadte Udvalget og gjorde herom under 8. Oktbr. 1868 Indberetning til Konsistorium, der ved Skrivelse af 24. s. M. satte Ministeriet i Kundskab herom. Efter at Bevillingen ved Finantsloven var givet, tilskrev Konsistorium under 28. April 1869 Marstrand, at det modtog hans Tilbud om Udførelsen af Maleriet paa den af ham betegnede Maade, saa vel med Hensyn til Udførelsen som Honoraret herfor, og anmodede samme Dag Udvalget om i sin Tid at konferere med Marstrand angaaende det videre fornødne med Hensyn til Arbejdets Udførelse m. v. Marstrand paabegyndte derpaa Maleriet, og afleverede det i Oktbr. 1871 som færdigt. Det forestiller, som oven for berørt, Universitetets Indstiftelsesfest i Frue Kirke, hvor Kantsleren, Biskop Ole Mortensen, fremstiller de første Lærere for Christian I.

Kort før Fuldendelsen af dette Billede henvendte Marstrand sig (i Skrivelse af 17. April 1871) til Konsistorium med Forespørgsel, om der derefter vilde kunne tages fat paa de to Sidebilleder, da det vilde være til stor Lettelse for hele Hovedvæggens maleriske Virkning, om de tre Billeder, der stod i indbyrdes harmonisk Forbindelse med hinanden, fik en Ensartethed i Behandlingen og kunde gjøres saa samtidig som muligt, og hvorved man tillige vilde opnaa den Fordel, at Salens Dekoration og Brug ikke blev skudt for langt ud i Fremtiden. Han tilbød sig at male videre, saa længe Evne og Lyst tillod det, og saaledes, at Betalingen — som han satte til 4000 Rd. for hvert — successivt blev udredet ved aarlige Afdrag til ham eller hans Arvinger. I ethvert Tilfælde ønskede han, at de to Vægflader strax kunde blive præparerede med Oliefarve, hvilket kunde gjøres uden noget fast Stillads og for en Bekostning af 20 Rd. for hver Flade. Konsistorium ansaa det for i høj Grad ønskeligt, at alle 3 Malerier paa Hovedvæggen udførtes af samme Kunstner, saaledes at de kunde bevare en fælles Karakter. Da derhos de pekuniære Vanskeligheder ved denne Plans Udførelse betydelig vilde lettes ved Marstrands Tilbud, hvorefter han underkastede sig at vente endog meget længe med Betalingen, indstillede Konsistorium under 15. Maj 1871 til Ministeriet, at det maatte antage Tilbuddet, saaledes at Kontoen til Universitetsbygningens Forskjønnelse, naar det store Midtbillede var betalt, fremdeles anvendtes til Udførelse af de 2 andre Malerier paa samme Væg, i hvilken Anledning Konsistorium, for at ikke en altfor lang Aarrække skulde hengaa, inden Marstrands Arbejde kunde blive betalt, tillige indstillede, om ikke en midlertidig Forhøjelse af denne Konto i Betragtning af Formaålet maatte søges udvirket. Ved Skrivelse af 25. Maj 1871 bifaldt Ministeriet, at Marstrands Tilbud antoges, og at der med Betalingen forholdtes paa den antydede Maade. Det tilføjede derhos, at det ved Affattelsen af Finantslovforslaget for 1872—73 vilde blive taget under Overvejelse, om en midlertidig Forhøjelse af den nævnte Konto burde søges bevilget. Konsistorium tilskrev derefter Marstrand, at det modtog hans Tilbud; men Kunstnerens kort Tid efter

paafølgende Død bevirkede, at Arbejdet ikke kom i Stand, ligesom selvfølgelig af samme Grund Spørgsmaalet om Forhøjelse af Dekorationskontoen bortfaldt.

Først i Sommeren 1873 gjenoptoges Sagen atter, idet Professor Clausen i en Skrivelse til Konsistorium af 3. Juni 1873 udtalte sig for at optage og fastholde det tidligere Forslag, for saa vidt det gik ud paa en Bevilling af den angivne Sum til Udførelse af de tvende Billeder. Det vilde ikke være vanskeligt at finde den rette Kunstner til dette betydelige Arbejde, naar der ikke forlangtes andet, end at Sujettet og Hovedanlægget af Skizzerne fastholdtes. Men dersom Universitetets 400aarige Jubilæum skulde fremvise andet, end en ringe Begyndelse til at bryde Tomheden af de hvide Vægge, var der ingen Tid at spille. Konsistorium anmodede det tidligere omtalte staaende Udvalg til Udførelsen af en kunstnerisk Udsmykning af Universitetets Festsal om at tage Sagen under Overvejelse og derefter fremkomme med Forslag. Samtidig anmodede Konsistorium Professor Ussing og Docent Jul. Lange om at indtræde i Udvalget, der ved Professor Høyens Død havde mistet et af sine Medlemmer. Under 9. Oktbr. udtalte Udvalget, at det enstemmig havde været af den Mening, at Professor Carl Bloch var den af vore Kunstnere, til hvem man helst maatte ønske at overdrage dette Arbejde. Det havde derfor opfordret Kunstneren til at udtale sig om, under hvilke Vilkaar han vilde paatage sig det. I Skrivelse af 2. Oktbr. havde denne erklæret sig villig til at paatage sig dette Hverv og male de Sujetter, som i sin Tid vare aftalte med Marstrand, nemlig (til venstre for Midtbilledet) Hans Tausen, der forsvarede Biskop Rennow og (til højre) Kong Jacob I's Besøg hos Tycho Brahe paa Hveen (i Stedet for det sidste ønskede han dog hellere at male Christian IV's Besøg). Billederne vilde han udføre i mat Oliefarve, saaledes som Marstrand havde begyndt det. Med Hensyn til den kunstneriske Fremstilling af disse Æmner kunde han ikke anse sig som bundet til Marstrands Skizzer, men maatte forbeholde sig fuld Frihed. Dog fulgte det af sig selv, at han i lige saa høj Grad som Marstrand vilde være betænkt paa Harmonien i Behandlingen af hele Væggen fra et dekorativt Standpunkt. Hvad Prisen for Malerierne angik, modtog han den, som var tilbudt Marstrand, nemlig 4000 Rd. for Stykket, deri dog ikke medregnet Omkostningerne ved Stilladset og dets Opsættelse. Dersom Bestillingen kunde være gjort til ham inden Efteraaret 1874, antog han, at han kunde have begge Billederne færdige inden Udgangen af Aaret 1877. Betalingen for hvert Billede ønskede han erlagt, naar det afleveredes som færdigt. Hertil bemærkede Udvalget, at det med Glæde havde modtaget Professor Blochs Skrivelse, idet det anerkjendte, at den gav grundet Haab om, at Arbejdet kunde blive udført saaledes, at det vilde kunne blive et betydningsfuldt og værdigt Smykke for Universitetsbygningen. Det havde derfor enstemmig vedtaget at indstille til Konsistorium, at Arbejdet blev overdraget til Professor Bloch i Overensstemmelse med de i hans Skrivelse nærmere opstillede Vilkaar. Med Hensyn til en i Skrivelsen forekommet Ytring om, at Kunstneren i det ene Billede vilde foretrække at fremstille Christian IV's Besøg hos Tycho Brahe frem for Kong Jacob af Skotlands Besøg, havde der i Udvalget vist sig mest Stemning for at bibeholde det oprindelig bestemte Æmne som det, der bedst egnede sig til at fremhæve Tycho Brahes Navnkundighed og Betydning som Videnskabsmand. Komiteen indstillede tillige, at de af Marstrand efterladede 3 Skizzer til Billederne i Festsalen, som i ethvert Tilfælde, hvorledes end den Kunstner, der afløste ham i Arbejdet, vilde forholde sig til dem, burde være i

Universitetets Eje, afkjøbtes hans Bo. De vilde kunne faas for en samlet Sum af 600 Rd.

Efter Konsistoriums Begjæring ytrede Kvæstor sig under 22. Oktbr. om Udvalgets Forslag. Midlerne til at afholde den samlede Udgift af 8600 Rd. (8000 Rd. for Malerierne og 600 Rd. for Skizzerne) maatte, dersom Beløbet ikke kunde ventes enten helt eller til Dels bevilget som en særlig Udgiftspost paa Universitetets Budget, søges tilvejebragt ved et rentefrit Laan af Stiftelsens Midler, hvilket Laan da blev at tilbagebetale derved, at der hvert Aar indeholdtes en vis Sum af de til Universitetsbygningens Forskjønnelse normerede 600 Rd., paa samme Maade som der gjordes Udvej til de 5000 Rd., Marstrand fik for Maleriet over Talerstolen. Da den Kontoen paahvilende Gjæld ved Udgangen 1873—74 vilde være nedbragt til 2230 Rd. 48 Sk., vilde, naar de omhandlede 8600 Rd. ogsaa overførtes til bemeldte Konto den samlede Forstrækning udgjøre 10,830 Rd. 48 Sk., som da vilde være tilbagebetalt om 19—20 Aar, under Forudsætning af, at der, ligesom hidtil, kunde afdrages lidt mere end det fastsatte Minimum.

Ved Skrivelse af 25 Oktbr. forelagde Konsistorium Sagen for Ministeriet, med den Bemærkning, at det ganske tiltraadte Udvalgets Indstilling. Det henlede herved tillige Opmærksomheden paa, hvor overordentlig ønskeligt det var, at Festsalens Udsmykning kunde være fuldendt inden Universitetets 400aarige Jubilæum indtraadte i Aaret 1879, og at det, for at man kunde gjøre Regning herpaa med nogenlunde Sikkerhed, var nødvendigt, at Arbejdets Paabegyndelse ikke udsattes for længe. Med Hensyn til Tilvejebringelsen af de fornødne Pengemidler henholdt Konsistorium sig ganske til Kvæstors Ytringer herom. Under 30. April 1874 tilskrev Ministeriet imidlertid Konsistorium, at det af Hensyn til de Ødelæggelser, der havde vist sig paa Vægmalerierne i Universitetets Forsal, ikke havde troet at burde stille noget Forslag til Bevilling af de Midler, der vilde udkræves til Udførelsen af bemeldte Malerier, forinden der havdes Sikkerhed for, at noget lignende ikke lod sig befrygte for disses Vedkommende. Det begjærede derfor nærmere Erklæring herom, og henstillede tillige til nærmere Overvejelse og Undersøgelse, om det ikke i Betragtning af de gjorte Erfaringer maatte findes rigtigst at lade Malerierne udføre paa Lærred, i Stedet for paa selve Væggen.

Før Modtagelsen af denne Skrivelse havde Konsistorium imidlertid, af Hensyn til, at den til Dekorationen i Festsalen anvendte blaa Farve havde taget Skade*) anmodet Professor chemiæ Jul. Thomsen om at udtale sig om, hvorvidt Skaden skulde være bevirket ved kold og fugtig Luft. Der førtes nemlig da Forhandlinger om Anbringelsen af et Dampapparat til Opvarmning af forskellige af Universitetets Lokaler. Det havde hidtil ikke været paatænkt at lade dette Apparat omfatte Festsalen, da Bekostningen ved Ledningens Indførelse i Salen og ved det forøgede aarlige Kulforbrug vilde blive saa betydelig, at den ikke vilde staa i noget rimeligt Forhold til Salens Afbenyttelse kun et Par Gange om Vinteren. Men anderledes vilde Sagen stille sig, dersom man kom til det Resultat, at det for de i Salen anbragte Maleriers Skyld var nødvendigt at lade Salen opvarme nogle Dage om Ugen, og Konsistorium anmodede derfor Professor Thomsen om nærmere at undersøge Sagen.

*) Univ. Aarb. 1873—75 S. 379—80.

Resultatet af sine Undersøgelser nedlagde Professor Thomsen i en den 8. Decbr. 1873 afgivet Erklæring. Han ytrede heri, at naar Luften i Festsalen var fugtig, og Ydermurene kolde i Sammenligning med Luften, kunde Fugtighed afsætte sig paa Murene. Skete dette kun i ringe Grad, vilde Fugtigheden kunne indsuges af Muren, saafremt dennes Overflade var porøs; i modsat Tilfælde vilde Muren overtrækkes med en Dughinde, ligesom Glasruder paa kolde Dage. Bedugningen vilde blive desto stærkere, jo større Luftens Fugtighedsgrad og Temperaturforskjellen var, og den fortættede Vandmængde kunde blive saa stor, at den ikke kunde holde sig som en tynd Hinde, men maatte samle sig til Draaber og løbe ned ad Væggene. Denne Vandring af Vanddraaberne havde efterladt mange tydelige Spor paa Væggene, især paa Steder, hvor Forgyldning var anvendt. Den Vandmængde, som paa denne Maade var trængt ind i Muren, søgte under forandrede Forhold, naar Luften i Rummet var tør, eller dens Varmegrad lavere end Murens, atter at forlade denne. Men Vandet havde imidlertid opløst nogle af Murens Bestanddele, og det vilde, naar Fugtigheden ved Murens Udtørring trængte mod Overfladen, føre det opløste med sig. Der foregik ved Vandets Bevægelse i Muren en stadig Flytning af Stoffer ud mod Murens Overflade, hvor de enten trængte helt ud og afsatte sig paa denne, eller løsnede selve Overfladens Beklædning, naar denne ikke var stærkt bundet til Muren. Det ahang af Farvens Beskaffenhed, om denne stille Virksomhed i Muren skulde virke ødelæggende paa Overfladens Farver. Saa vidt ham bekjendt, var de blaa Partier i Festsalen malede med Vandglasfarve, medens de øvrige bestod af Temperafarve, hvilke sidste ikke havde lidt nogen kjendelig Forandring i Sammenligning med de først nævnte. Fuldstændig at undgaa de her nævnte skadelige Virkninger af Vanddampene, var vel næppe muligt, men de vilde i høj Grad svækkes ved en Opvarmning af Lokalet. Af økonomiske Grunde vilde man vel næppe bestemme sig til en permanent Opvarmning; men en Opvarmning af Lokalet, forinden det benyttedes til større Forsamlinger, maatte anses som absolut nødvendig. En saadan Opvarmning maatte dog ikke indskrænke sig til en Temperering af Luften i Rummet; Lokalet maatte flere Dage før Benyttelsen opvarmes stærkt, saa at Murene kunde erholde en Varmegrad, ved hvilken de ikke fortættede Vanddampe, naar Luften ved Salens Benyttelse blev fugtig, og umiddelbart før Benyttelsen af Salen burde den inde-sluttede varme Luft skaffes bort ved passende Ventilation, saa at Salen ved Forsamlingens Begyndelse havde varme Mure og kølig Luft. En økonomisk Opvarmning af Salen, med det særlige Formaal at opvarme Murene, kunde efter hans Formening kun ske ved Damprør langs disse. Bestemte man sig til Anbringelsen af saadanne, vilde man ogsaa uden stor Bekostning kunne holde Rummet om For-aaret, naar den ydre Luft begyndte at blive varm, opvarmet nogle Grader over dennes Varmegrad.

Sluttelig bemærkede Professor Thomsen, at han ansaa den benyttede Dekora-tionsmaade som uhensigtsmæssig for vort Klima, naar Rummene ikke stadig holdtes opvarmede, og især naar Dekorationerne anbragtes paa Ydermure, der altid vare udsatte for stærke Temperaturforandringer. Men ogsaa i en anden Henseende an-saa han den valgte Dekora-tionsmaade for uhensigtsmæssig. Festsalen skulde ikke alene tilfredsstillende Øjet, — og dette syntes at være det eneste Hensyn, Kunstneren havde taget —; ogsaa Øret stillede Fordringer til Salen, men disse vare fuldstæn-dig tilsidesatte. De slette akustiske Forhold i Salen vilde efter hans Mening

aldrig blive bedre, saa længe man fastholdt den valgte Dekorationsmaade; thi de haarde og glatte Mure vilde stedse være Gjenlydens vigtigste Aarsag. Maatte man derimod bestemme sig til at udfylde de store ledige Pladser paa Murene med Malerier paa Lærred, vilde den dobbelte Fordel kunne opnaas: en større Sikkerhed for Maleriernes Bevaring og bedre akustiske Forhold; det var næppe tvivlsomt, at disse Fordele maatte kunne opveje den vistnok kun kortvarige større Klarhed, som den nu benyttede Dekorationsmaade frembød.*)

Denne Betænkning tilstillede Konsistorium Udvalget, særlig under Henvisning til Professor Thomsens Slutningshenstilling, og begjærede dets nærmere Erklæring saa vel med Hensyn hertil, som senere med Hensyn til Ministeriets oven omtalte Henstilling i Skrivelse af 30. April 1874 om Udførelse af Malerierne paa Lærred i Stedet for paa selve Væggen. Udvalget indsendte derefter under 3. Novbr. s. A. sin Erklæring til Konsistorium. Det erklærede heri, at det ikke kunde tilraade Forslaget om at udføre Malerierne paa Lærred. Uden Hensyn til, at det forskellige Materiale efter al Sandsynlighed vilde frembringe en stødende Uoverensstemmelse mellem Billedernes dekorative Karakter, vilde Malerier paa Lærred forudsætte Rammer, hvori de vare indsatte, og Anbringelsen af saadanne vilde tilintetgjøre hele Harmonien i Salens Dekoration, da de virkelige, solide Rammer vilde staa i uforsonlig Strid med de i Dekorationen perspektivisk antydede. Dette samme vilde gjælde, hvis man tænkte sig Billederne udførte paa Træ, hvortil kom, at intet Materiale i den Grad som Træet var underkastet Forandringer ved Fugtighedsforholdene. Skulde man tænke paa at tilvejebringe nogen anden Grund, hvorpaa der kunde males ved Siden af det allerede udførte Vægbillede, maatte det snarest være Kobber. Efter de Oplysninger, Udvalget havde indhentet, vilde Grunden til ethvert af de to Billeder komme til at koste mindst 1800 Rd., men naar man valgte den Tykkelse af Kobberpladerne, som nærmest maatte anbefales, 2100 Rd., foruden hvad der vilde medgaa til Murarbejde og Stilladser. En saa betydelig Udgift, alene til Tilvejebringelse af Grunden, vovede de to af Udvalgets Medlemmer (Madvig og Ussing) ikke at anbefale, saa meget mere, som de ikke troede, at der var tilstrækkelig Grund til at afvige fra den af Marstrand begyndte Malemaade. De beklagelige Odelæggelser, der havde vist sig i Forhallen, beroede sikkert paa Forhold, der ikke fandtes i Festsalen. Malerierne i Forhallen vare udførte paa en Tid, da Murene maaske endnu ikke vare fuldstændig tørre; Grundens Præparation var ikke foretaget med den Omhyggelighed, som i Festsalen, og der var navnlig

*) Ventilationsingenier Chr. Krarup sluttede sig, med Hensyn til Salens Ventilation, i en til Referendarius rettet Skrivelse til Professor Thomsen. Han tilføjede dog, hvad der stemmede med Tankegangen i Thomsens Erklæring, at Festsalen maatte udluftes ej alene før, den skulde afbenyttes, men ogsaa efter at Mødet var forbi, for derved at bortskaffe den fra Tilhørerne kommende Fugtighed. Selvfølgelig maatte man, naar Salen var i Brug, benytte enhver gunstig Omstændighed til at lede kold Luft ind fra neden; men det maatte ske med megen Forsigtighed, for ikke at forulempe de nærmest siddende. I øvrigt udtalte han en Tvivl, om man turde opvarme Murene saa meget, som Professor Thomsen tilraadte, idet nemlig Varmegraden i Salen, da Murene nu ikke vilde sluge nogen Varme, under Mødet let vilde stige til en ubehagelig Højde. Han havde vel anstillet en Del Beregninger i saa Henseende, men var endnu ikke kommet til noget fast Resultat.

i den gule Farve anvendt et Stof, som ikke havde kunnet taale enten de med Gasbelysningen forbundne Uddunstninger eller den fra Gaard og Gade indtrængende Fugtighed. I Festsalen var det anderledes. De 40 Aar gamle Mure maatte for længe siden være fuldstændig tørre. Det kunde ikke nægtes, at ogsaa Salens Dekoration havde lidt, nemlig derved, at den blaa Grund, hvorpaa Blomsterpartierne vare udførte, paa mange Steder blev hvid; men denne Ulempe vilde kunne hæves ved den Restauration med Temperafarve, som Dekorationsmaler Hilker havde foreslaaet*), Det fremgik ogsaa af Professor Thomsens Erklæring, at det ikke var nogen fra Ydermuren kommende Fugtighed, hvorved Dekorationen havde lidt, men ved den Fugtighed, der udviklede sig i Salen selv under et talrigt Besøg af Mennesker, og som fortættedes ved Berøring med de kolde Mure, noget, der maatte forebygges paa den af ham antydede Maade, nemlig ved Opvarmning af Lokalet, før det toges i Brug, og hensigtsmæssig Udluftning. For at være fuldstændig sikret mod, at nogen Slags Fugtighed uden fra skulde kunne gjenemtrænge Muren, foreslog Udvalget, at Ydermuren blev overstrøget med Vandglas, en Forholdsregel, der vilde kunne udføres for omtrent 50 Rd. Naar dette var sket, troede Udvalgets tvende oven nævnte Medlemmer ikke, at der var noget at frygte ved at male paa de vel præparerede Murflader og udføre de tvende tilbage staaende Billeder paa samme Maade, som Midtbilledet var udført.

Udvalgets to andre Medlemmer (Holten og Lange) havde derimod ikke ment, at Konsistorium burde afvise Tanken om at lade Billederne male paa Kobberplader. Det var ubestrideligt, at Udgifterne for Malerierne derved vilde stige til en Sum, som gik ganske uden for, hvad man under vore Forhold maatte betragte som normalt. Men Forholdene i Salen vare heller ikke normale fra Bygmesterens og hans Arbejderes Hænder. Man havde alligevel paabegyndt en Dekoration efter store Forhold og ført den frem til et Punkt, da det vilde være lidet rimeligt at standse, selv for en betydeligere Besparelses Skyld. Der burde arbejdes videre paa en saadan Maade, at man var og følte sig sikret mod Tidens Ødelæggelser. Det krævede i Øjeblikket Penge, men turde i Tidens Løb være det billigste. Den ansete Maler, til hvem man havde henvendt sig, havde i Følge egen praktisk Erfaring og i Følge Raadslagning med Kunstbrødre og Teknikere fattet afgjort Mistillid til at male paa Kalkgrund, og var tillige enig i Udvalgets Opfattelse, at Træ og Lærred var uheldig. Han havde med Styrke udtalt, at han betragtede Kobberplader som det eneste virkelig betryggende, og tillige udtalt, at Marstrands Fremgangsmaade efter hans Mening havde været altfor sangvinsk. Man maatte herved erindre, at selv saadanne Uregelmæssigheder i en Bygnings tekniske Forhold, som i sig selv vare mindre betydelige, og ellers ikke voldte Ulemper, kunde virke fordærlig for den fulde kunstneriske Virkning af et Maleri, og at man, naar man vilde fuldende et stort kunstnerisk Foretagende smukt og godt, derfor var stærkt opfordret til, selv med betydelige Udgifter, at sikre dets gode Bevaring i Fremtiden.

I en Skrivelse af 3. Decbr. 1874 meddelte Udvalget imidlertid, at det senere havde modtaget en Udtalelse fra Professor Bloch, hvori han, efter nærmere Overvejelse og Raadførelse med Sagkyndige, erklærede, at han ikke havde nogen Betænkelighed ved at male paa Muren selv, naar Malingen udførtes med Tempera-

*) Univ. Aarb. 1873—75 Side 379—80.

farve. Dette Forslag tiltraadte Udvalget. De Dele af Dekorationen i Festsalen, der vare udførte i Tempera, havde ikke lidt det ringeste; de stod endnu efter 8 Aars Forløb lige saa friske som i første Øjeblik, og der var ingen Tegn til, at de ikke vilde holde sig i Fremtiden. Ved at sammenligne disse, navnlig Genierne paa Lisenerne, der vare malede i Tempera, med Marstrands Maleri, som var udført i mat Oliefarve, vilde man ogsaa kunne overbevise sig om, at Anvendelsen af et forskjelligt Bindemiddel ikke vilde foraarsage nogen mærkelig Uoverensstemmelse mellem Billedernes dekorative Karakter. Udvalget var derfor enigt i at foreslaa Konsistorium paa det indstændigste at opfordre Ministeriet til at tilvejebringe de fornødne Midler til Udførelsen af de to tilbage staaende Billeder paa Festsalens Hovedvæg.

Ved under 19. Decbr. 1874 at tilstille Ministeriet disse Udtalelser fra Udvalget samt Prof. Thomsens Erklæring, bemærkede Konsistorium, at det ganske kunde tiltræde Udvalgets Udtalelser med Hensyn til Udførelsen paa Lærred eller Træ. Der kunde formentlig ikke være Tale om nu at slaa ind paa en Vej, som ikke lod sig forene med den Fremgangsmaade, der var fulgt ved den færdige Del af Salens Udsmykning. Det i Udvalgets anden Erklæring stillede Forslag om Maleriernes Udførelse med Temperafarve turde, efter Konsistoriums Mening, frembyde al den Garanti, som Ministeriet havde ønsket, førend det søgte de nødvendige Midler bevilgede, naar dermed forenedes de øvrige af Udvalget og Prof. Thomsen foreslaaede Foranstaltninger. Ikke blot talte herfor Erfaringen fra selve Festsalen, men ogsaa Sagkyndiges enstemmige Dom. Foruden hvad der i sidst nævnte Henseende fremgik af de foreliggende Udtalelser, gjorde Konsistorium end videre opmærksom paa, at Lærerne i Kemi ved den polytekniske Lærestanstalt i en Erklæring, de i sin Tid havde afgivet med Hensyn til Dekorationen i Forsalen, havde tiltraadet, at denne blev restaureret med Temperafarve. Konsistorium nærede for sit Vedkommende ikke Tvivl om, at der havdes fuld Betyggelse for Maleriernes Bevarelse, naar de udførtes paa denne Maade, og havde derfor ogsaa besluttet, at de beskadigede Dele af Festsalens Dekoration skulde restaureres med Temperafarve. Med den heraf følgende Modifikation indstillede Konsistorium derfor paa ny til Ministeriet at fremme denne Sag. Konsistorium erindrede atter om, at det ikke blot i og for sig vilde være lidet ønskeligt at lade Festsalens kunstneriske Udsmykning henstaa ufuldendt, men at der i Universitetets forestaaende 400aarige Jubilæum laa en særlig Opfordring til snarest mulig at fuldende dette Arbejde. De langvarige Undersøgelser og Forhandlinger, som havde været førte, siden Konsistorium bragte denne Sag paa Bane, havde ikke gjort dette umuligt. Prof. Bloch mente den Gang at kunne være færdig inden Udgangen af 1877. Naar Arbejdets Paabegyndelse ikke udsattes altfor længe, turde det endnu antages, at Malerierne kunde være færdige i det mindste inden Udgangen af 1878. Hvis Arbejdet skulde kræve en Bevilling som særlig Post paa Universitetets Budget, kunde Konsistorium vel have fundet nogen Betænkelighed ved Sagen paa en Tid, der opfordrede saa meget til at undgaa Udgifter for Universitetet, som ikke vare nødvendige. Men denne Betænkelighed bortfaldt, naar Pengene tilvejebragtes ved et rentefrit Laan af Universitetets Midler, der tilbagebetaltes ved aarlige Afdrag af Konten til Universitetsbygningens Forskjønnelse, saaledes som Konsistorium allerede tidligere havde foreslaaet, om end den Gang med det Alternativ, at Beløbet bevilgedes særlig, hvilket Alternativ Konsistorium nu frafaldt.

Konsistorium indstillede derfor, idet det i øvrigt henviste til sin Skrivelse af 25. Oktbr. 1873, at Ministeriet vilde søge Bemyndigelse til at lade overføre til Universitetets Udgiftspost til Dekorationsarbejde det Beløb, som udkrævedes til Udførelsen i Tempera af de tvende tilbage staaende Malerier paa Hovedvæggen i Universitetets Festsal, nemlig 8000 Kr., som et rentefrit Laan af Universitetets Midler, og end videre paa samme Maade et Beløb af 600 Rd. til Erhvervelse af Marstrands Skizzer til de 3 Malerier paa denne Væg, imod at saa vel disse Laan som den tilbage staaende Rest af det ved Finantsloven for 1869—70 bevilgede Laan tilbagebetales saaledes, at der af Kontoen aarlig blev afgivet mindst 500 Rd., hvortil da føjedes, hvad der end videre maatte blive tilovers hvert Aar, efter at de Kontoen paahvilende andre Udgifter vare afholdte.

Denne Indstilling bifaldt Ministeriet, og efter at der i saa Henseende til 2den Behandling i Folketinget af Finantslovforslaget for 1875—76 af Ministeren var stillet Ændringsforslag, blev Ministeriet ved Finantsloven for bemeldte Finantsaar bemyndiget til at lade overføre til Kontoen for Dekorationsarbejde 17,200 Kr. som et rentefrit Laan af Universitetets Midler, imod at Laanet tilbagebetales paa samme Maade, som det under denne Konto ved Finantsloven for 1869—70 bevilgede, efter at dette var berigtiget. Herefter gjorde Konsistorium under 8. Juni 1875 Bestillingen paa de 2 Malerier hos Prof. Bloch, og anmodede samtidig Udvalget om at træffe Foranstaltning til, at Marstrands Skizzer til de 3 Malerier afkøbtes Arvingerne for den tilbudte Sum af 600 Rd.

Under 9 Juli s. A. tilskrev Prof. Bloch imidlertid Konsistorium, at han efter at have undersøgt Marstrands Oliemalerier i Christian IV.'s Kapel i Roskilde var kommet til det Resultat, at han vilde foretrække at male i Olie. Den Frygt, han tidligere nærede for, at Oliemaleri paa Muren ikke kunde holde sig, var nemlig væsentlig foranlediget ved den almindelige Fortælling, at Marstrands Malerier i Roskilde Domkirke havde lidt saare meget; men ved et Besøg paa Stedet havde han personlig overbevist sig om, at dette ikke var Tilfældet. Desuden var Væggen i Festsalen allerede præpareret med Oliefarve, og den Spartling, som Malerifelterne nu havde, maatte altsaa endnu i samme Sommer hugges ned, for at der næste Aar kunde males derpaa i Tempera. Dertil kom endnu, at han nøje kjendte Behandlingen af Oliefarven, hvorimod han, hvis det krævedes, først maatte sætte sig ind i Behandlingen af Temperafarven, et Studium, som man egentlig kun gjennem Øvelse og Erfaring kunde lære rigtig. Endelig var Marstrands Midtbillede udført i Oliefarve, og Harmonien vilde altid blive fuldstændigere, naar alle 3 Billeder udførtes med samme Teknik. Han indstillede derfor til Konsistorium, at Billederne udførtes i Oliefarve. Ved under 2. Novbr. at tilstille Konsistorium denne Skrivelse bemærkede Udvalget, at der aldrig havde været nogen Tvivl om, at det i og for sig maatte være det ønskeligste, at de to yderste Billeder paa Væggen udførtes paa samme Maade som det midterste, saa at man ikke udsatte sig for, at et forskjelligt Bindemiddel kunde medføre en Forskjel i Billedernes Tone. Det var kun Frygten for, at Oliemalerier paa Muren ikke skulde være holdbare nok, der foranledigede, at man tænkte paa mulig at sætte noget andet i Stedet. Men ligesom Komiteen ved den Drøftelse af dette Spørgsmaal, der var foretaget paa Sagens tidligere Standpunkt, havde følt sig beroliget i denne Henseende, saaledes kunde den ogsaa nu kun glæde sig over, at Prof. Bloch var kommet til samme Anskuelse, idet det, selv uden Hensyn til Omgivelserne, ubetin-

get var det ønskeligste, at Kunstneren blev ved den Teknik, han var fuldstændig Herre over. Udvalget mente derfor, at Konsistorium burde erhverve Ministeriets Tilladelse til, at de to Billeder udførtes i Olie.

I Skrivelse til Ministeriet af 13. Novbr. sluttede Konsistorium sig til Udvalgets Indstilling, idet det bemærkede, at det efter det oplyste maatte anses for at være uden for al Tvivl, at en Udførelse i Olie bød al den Garanti, man kunde ønske. Indstillingen bifaldtes derefter af Ministeriet under 24. Novbr. 1875.

3. Magelæg af Arvefæstehuslodder.

Fra de under Universitetsgodset i Københavns Amt hørende tvende Arvefæstegaarde i Vadsby, nemlig Davergaard og Terpegaard, hvilken sidste med Ministeriets Samtykke af 25. Sept. 1852 er sammenlagt med en Proprietær Foss tilhørende Selvejendomsgaard Vadsbygaard, hvorefter den samlede Ejendom i Medhold af Pl. 11. Apr. 1821 § 2 er tillagt Navnet Aagesholm, var i sin Tid udlagt tvende Huslodder, Matr. Nr. 9 og 10, som med de derpaa opførte Huse i Aarene 1816 og 1836 fra Universitetet vare bortarvefæstede til Husmænd. Disse Huse med tilhørende Jordlodder af geometrisk Areal i alt $6\frac{1810}{14000}$ Tdr. og boniteret 3 Tdr. Land, skyldsat for Hartkorn 5 Skpr. 2 Fdk. $2\frac{1}{4}$ Alb., havde hidtil været ejede af 2 Husmænd, indtil Proprietær Foss, i hvis Jorder de gjorde et Indsnit, tilkøbte sig dem, hvorefter han androg om Samtykke til at maatte henlægge Lodderne til et bekvemmere Sted af Aagesholms Jorder, fordi de vare beliggende paa en Banke, hvor der ikke fandtes tilgængeligt Drikkevand, hvorfor Beboerne med Besvær og Tidsspilde havde maattet hjælpe sig ved, med hans Tilladelse, at benytte et temmelig fjærrt Mosevandhul paa hans Ejendom, hvortil kom, at Husene vare saa gamle, at de alligevel maatte ombygges.

I Skrivelse af 4. Juli 1872 gjorde Universitetets Kvæstor Indstilling herom til Ministeriet. Han bemærkede heri, at da Godsets Arvefæster uden Indskrænkning baade kunde sælge og pantsætte, kunde Universitetet ikke modsætte sig, at Husene solgtes til den tilgrænsende Gaardejer, som da blev berettiget til at bortfæste eller bortleje dem efter Forgodtbefindende, hvorimod han i Henhold til de oprindelige Arvefæsteskjøder ikke maatte inddrage Lodderne under Gaarden eller nogen anden Ejendom, da de altid skulde forblive som Husjord med beboede Bygninger. Naar denne Bestemmelse, som selvfølgelig hverken kunde eller burde frafaldes, fremdeles opretholdtes, antog Kvæstor ikke, at der fra Stiftelsens Side kunde være noget imod, at Sagen ordnedes ved et Magelæg, og efter hans Indstilling bifaldt Ministeriet under 11. Juli, at de nævnte Huslodder maatte henlægges til et bekvemmere Sted paa Aagesholms Jorder paa følgende Betingelser:

at der af Aagesholms Jorder ved en lovformelig Mageskifteforretning udlægges tvende andre Huslodder af lige boniteret Areal og for øvrigt almindelig dyrkbar Jord, hvortil de fornødne Veje anlægges;

at der paa disse Huslodder, der ikke maa drives eller inddrages under Gaarden, og som særskilt blive at bebygge og forsyne med Beboere, overføres samtlige, de ældre Huse i Følge de oprindelige Arvefæsteskjøder af 5. Juli 1816 og 23. Juli 1836 for øvrigt paahvilende Byrder og Forpligtelser, og

at Forholdet i saa Henseende ordnes paa Proprietær Foss's Regning og specielt ved en tinglæst Deklaration, hvorved navnlig gives Universitetet den hidtil

hafte Sikkerhed for Afgift og Rekognition, og hvorved tillige de gamle Huslodder igjen inddrages under Arvefæstet paa forrige Torpegaard og tjene til Sikkerhed for den Afgift og Rekognition, der af samme svares til Universitetet, for saa vidt de nye Huslodder udlægges paa Gaardens Arvefæstejorder og ikke paa den Hr. Foss tilhørende ved Siden af beliggende Ejendomsjord, forhen Vadsbygaard kaldet.

Den omhandlede Deklaration er derefter af Proprietær Foss blevet udstedt under 6. Oktbr. 1875.

4. Laan til Restauration af Aarhus Domkirke.

Til en udvendig Restauration af Aarhus Domkirke ønskede Kirkens Inspektion et Laan paa 177,000 Kr., og da dette Laan ikke kunde forstrækkes af de under Aarhus Stiftsøvrighed hørende Midler, henvendte den sig til Ministeriet for at erholde Laanet af de særlige Fonds eller af Finantserne. Der blev da Spørgsmaal om, hvorvidt Kommunitetet kunde yde dette Laan, der skulde udbetales, efterhaanden som Pengene behøvedes, og forrentes og afbetales med $4\frac{1}{2}$ % om Aaret af det oprindelige Beløb, dog at Amortisationen med $\frac{1}{2}$ % først skulde tage sin Begyndelse, naar Arbejdet, der vilde medtage 6 Aar, var endt. Kommunen garanterede for Laanet, til hvis Forrentning og Afbetaling Kirken aarlig, fra det andet Byggeaar, vilde bidrage 2000 Kr., Menigheden 5000 Kr. og Kommunen 1000 Kr., i alt 8000 Kr. Herover begjærede Ministeriet en Erklæring fra Universitetets Kvæstor, og modtog denne under 21. Sept. 1875.

Kvæstor bemærkede, at Kommunitetet, dersom dets nu værende Stilling vedblev uforandret, sandsynligvis vilde faa de til Laanet fornødne Beløb disponible, da Laanet kun ønskedes erlagt successivt. Dersom da Ministeriet skjønnede, at den tilbudne Sikkerhed var fuldkommen betryggende for Summens Forrentning og Tilbagebetaling, vilde Udlaanet næppe være i Strid med kgl. Resol. 17. Juni 1862 (Lindes Medd. 1856—63 S. 645), der næppe kunde anses som ligefrem bortfaldet ved L. 19. Jan. 1863. Men ligesom Ministeriet ved Skrivelse til Konsistorium af 15. Aug. 1862 (Lindes l. c. S. 648) havde tilsagt, at der lige over for Universitetets og Kommunitetets Midler vilde blive gjort en varsom og begrænset Anvendelse af den ved den kongelige Resolution givne Bemyndigelse, og der ej heller nogen Sinde, hverken før eller senere, af disse Midler var sket Udlaan til Kommuner, Kirker eller Skoler, saaledes maatte han, efter foregaaende Konference med inspectores qvæsturæ, indstændig anholde om, at disse Stiftelser fremdeles maatte forskaanes for slige Udlaan, der ikke afgav almindelig anordningsmæssig Sikkerhed, eller gav Adgang til at faa Kapitalen tilbage, naar den behøvedes, lige saa lidt som de, under ugunstige Tidsforhold for Kommunerne, afgav fuld Betryggelse for de betingede Renters og Kapitalafdrags prompte Erlæggelse, navnlig naar det blev nødvendigt at skride til Ligning paa Kommunens eller Menighedens Medlemmer. Han antog derfor, at det omhandlede Laan, dersom Ministeriet fandt, at det burde bevilges, maatte udredes af Sorø Akademi, dog at i alt Fald en hurtigere Amortisation burde sikres. Ved hidtil skete lignende Udlaan var der betinget saadanne halvaarlige Bidrag, at det hele Beløb var tilbagebetalt i Løbet af 10 à 20 Aar, og i intet Tilfælde længere end omtrent 28 Aar, der udkomme, naar der af det oprindelige Beløb betinges 6 % aarlig, jfr. ogsaa Lov 19. Jan. 1863 § 1.

Efter den af Ispektionen for Aarhus Domkirke foreslaaede Ordning vilde der derimod hengaa 60 Aar, før Laanet var tilbagebetalt. Ministeriet bemyndigede derefter under 17. Aug. 1875 Domkirkeinspektionen i Aarhus til paa Domkirkens Vegne, under Kommunens Garanti, at optage det ommeldte Laan af Kommunitetets Midler i det nævnte Øjemed, saaledes at Laanet helt skulde udbetales i Decbr. Termin 1876, og at der af samme skulde svares en aarlig Ydelse af i alt 5 % af det oprindelige Beløb, af hvilke 5 % det fornødne forlods skulde anvendes til Forrentning med 4 % af den til enhver Tid skyldige Sum og Resten til Amortisation, indtil hele den laante Sum var fuldt ud tilbagebetalt efter Forløbet af 41½ Aar. Ved under 23. Aug. s. A. at meddele Kvæstor Underretning herom, tilføjede Ministeriet, at Indenrigsministeriet ikke havde fundet noget at erindre mod, at Aarhus Kommune overtog Garantien for Laanet.

5. Nogle mindre Sager.

Historiemaler Th. Wegener androg i Juni 1875 om Tilladelse til i Ledøv Kirketaarns søndre Ydermur at indsætte en Mindetavle over Præsten Jens Bindsbøll. Efter at have indhentet Erklæringer fra Bygningsinspektøren, Synsretten og Universitetets Kvæstor, meddelte Konsistorium under 17. Sept. s. A. den attraaede Tilladelse, under Forudsætning af, at behørig Forsigtighed iagttoges ved Indsættelsen, saa at Muren ej tog Skade, og at Andrageren og hans Familie bekostede Mindetavlen forsvarlig vedligeholdte.

— Konsistorium har ved Skrivelse af 20. Apr. 1876 til Universitets Kvæstor, efter Andragende fra Gaardejer Dirk Bastiansen af Nordregaard ved Taarnby paa Amager, meddelt denne Tilladelse til at indhegne sin afdøde Hustrus Gravsted paa Taarnby Kirkegaard, indeholdende 28 □ Alen, med et Jærnrækværk for et Tidsrum af 100 Aar, mod at han til Universitetets Kasse indbetaler en Kjendelse af 140 Kr., samt mod at han underkaster sig de Paalæg, der af Kirkeværgen ville blive givne af Hensyn til, at Nabogravstederne ikke skulle blive besværede mere end højst nødvendigt.

— Ved Tinglæsning af tvende i Henhold til Adg. 12. Novbr. 1870 § 9 meddelte Fornylsespaategninger paa Panteobligationer beregnede Kjøbenhavns Amts søndre Birk Promillegebyr efter Sp. Regl. 22. Marts 1814 § 67. Da Kvæstor antog, at dette Gebyr urettelig var afkrævet, forelagde han Sagen for Generaldirektoratet for Skattevæsenet, der under 14. Jan. 1876 resolverede, at det erlagte Promillegebyr vilde være at tilbagebetale.

— Det er i Aarbogen for 1871—73 S. 323—24 omtalt, at der efter Andragende fra Faxe Sogneraad ved Behandlingen af Finantslovforslaget for 1873—74 af Ministeriet blev stillet Forslag om Bevilling af 4,413 Rd. 83 Sk. til Anbringelse af et Varmeapparat i Faxe Kirke. Forslaget blev imidlertid, da Finantsudvalget ikke troede at kunne gaa ind derpaa, taget tilbage af Ministeren ved Finantslovens anden Behandling. I Juni 1875 indsendte Kirkesynet for Stevns m. fl. Herreder til Ministeriet et Andragende fra Flertallet af Faxe Sogns Beboere om Anbringelse af et Varmeapparat i Faxe Kirke. Ministeriet lod imidlertid gennem Kvæstor tilkjendegive Andragerne, at det ikke kunde bevilge Andragendet, men det erklærede sig tillige beredt til, saafremt det ønskedes og der i det mindste for et Aar tilvejebragtes de fornødne Midler til Opvarmningens Iværksættelse ved 3 Kakkelovne,

at søge det dertil fornødne Beløb bevilget ved Ændringsforslag til Finantslovfor-
slaget for 1876—77. Da en saadan Erklæring derefter indkom, stillede Ministeriet
det bebudede Ændringsforslag til Finantslovsforlaget 2den Behandling i Folketin-
get, hvorefter den attraaede Bevilling ved Finantsloven for 1876—77 blev givet.

C. Universitetets, Kommunitetets og den polytekniske Lærestalts Lovbevillinger og virkelige Indtægter og Udgifter samt Formuestilstand i Finantsaaret 1875—76.

I. Universitetet.

1. Oversigt over Universitetets Indtægter og Udgifter i Finants-
aaret 1875—76, sammenstillede med de tilsvarende Lovbevillinger.

Indtægt.	Finantsaaret 1875—76.			
	Lov- bevilling.	Virkelig Indtægt.	I Regnskabet.	
			mere.	mindre.
	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
1. Jordebogs- og Tiendeindtægternes Overskud:				
Indtægter:				
a. Jordebogsafgifter (Arvefæste-, Fæste- og Forpagtningsafgifter)	146,974. 74	178,921. 45	31,946. 71	„
b. Rekognitioner.....	2,000.	3,308. 52	1,308. 52	„
c. Indtægt af Fredskovene.....	1,460.	1,105. 15	„	354. 85
d. Tiendeindtægter.....	103,554. 18	121,595. 48	18,041. 30	„
e. Forskjellige Indtægter.....	1,068. 50	1,549. 59	481. 09	„
			51,777. 62	354. 85
			÷ 354. 85	
Tilsammen Indtægt...	255,057. 42	306,480. 19	51,422. 77	„
Udgifter:				
a. Kongelige Skatter og Afgifter, derunder indbefattet den tid- ligere Seminariefondsafgift ...	6,400.	6,264. 65	„	135. 35
b. Bondefogedløninger.....	356. 95	366. 68	9. 73	„
c. Andre Udgifter ved Godset og i Anledning afTiendeopkrævningen	200.	39. 93	„	160. 07
d. Udgifter ved Universitetets 13 Landsbykirker uden for de egent- lige Bygningsudgifter.....	2,600.	2,597. 89	„	2. 11
e. Til Kirkernes Forskjønnelse efter Konsistoriums Bestemmelse ...	1,200.	1,200.	„	„
			9. 73	297. 53
				÷ 9. 73
Tilsammen Udgift...	10,756. 95	10,469. 15	„	287. 80
sammenholdt med Indtægten...	255,057. 42	306,480. 19	51,422. 77	„
			51,422. 77	287. 80
			+ 287. 80	
Overskud...	244,300. 47	296,011. 04	51,710. 57	„
At overføre...	244,300. 47	296,011. 04	51,710. 57	„